

UZASADNIENIE

(...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. orzeczeniem z dnia 29 kwietnia 2020r. znak (...). (...).1.163.2020 odmówił B. I. wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wskazując, iż orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 15 maja 2014r., zaliczające go do umiarkowanego stopnia na stałe z powodu schorzeń o symbolu 05-R, nie utraciło mocy.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S., orzeczeniem z dnia 14 lipca 2020r. znak ON. (...).1.856.2020.AR utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie, nie stwierdzając u B. I. zmiany stanu zdrowia w stosunku do stanu zdrowia będącego podstawą ustalenia posiadanego umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Od powyższego orzeczenia odwołał się B. I., domagając się jego zmiany poprzez przyznanie stopnia znacznego z powodu schorzeń określonych także symbolami 10-N i 08-T, podając, iż stan jego zdrowia uzasadnia taką kwalifikację.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wniósł o oddalenie odwołania w całości wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. I., urodzony (...), ma wykształcenie średnie i zawód technika- mechanika. Jest emerytem.

Niesporne

Z uwagi na zwyrodnienia kręgosłupa i stawów (skoliozę, spondylozę, obustronną koksartrozę) orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 15 maja 2014r. został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z symbolem 05-R.

Dowód: orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 15 maja 2014r. k. 10 akt organu, dokumentacja medyczna k. nienumerowana oraz k. 12-15,29-40, 57-84

Aktualnie, występujący u B. I. zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego i stawów na podłożu zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych o charakterze miernym bez znacznej i istotnej dysfunkcji chwytnej i lokomocyjnej skutkuje umiarkowanym stopniem niepełnosprawności o charakterze trwałym (05-R). Leczenie dolegliwości bólowych narządu ruchu oraz wykonana alloplastyka lewego stawu biodrowego dały efekt poprawy funkcji lokomocyjnej.

Przebyta w 2015r. niewydolność krążenia mózgowego nie pozostawiła następstw pod postacią niedowładów, porażen czy zaburzeń komunikacji, stąd brak podstaw do przyjęcia niepełnosprawności z powodów neurologicznych.

Dowód: opinie biegłych sądowych z zakresu neurologii B. M. i z zakresu ortopedii A. K. k. 65-70 i 106, dokumentacja medyczna k. nienumerowana oraz k. 12-15,29-40, 57-84

B. I. cierpi również na schorzenia o podłożu metaboliczno-endokrynologicznym: nadciśnienie tętnicze typu II, cukrzycę typu 2, polineuropatię cukrzycową. Występują u niego także: przerost gruczołu krokowego i żylaki podudzi. Powyższe schorzenia, a głównie cukrzyca powikłana neuropatią, powodują umiarkowany stopień niepełnosprawności na stałe (symbol 11-I). Schorzenia te wymagają systematycznej samokontroli, jednakże nie powodują niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Dowód: opinie biegłego sądowego z zakresu chorób wewnętrznych G. K. (1) k. 49 i k. 94, dokumentacja medyczna k. nienumerowana oraz k. 12-15,29-40, 57-84

U B. I. występuje również stan po cholecystektomii i stłuszczenie wątroby. W zakresie tych schorzeń gastrologicznych uzyskano pełne wyleczenie bez cech upośledzenia funkcjonowania wątroby, co skutkuje lekką niepełnosprawnością.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu gastroenterologii H. K. k. 130

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się nieuzasadnione.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest regulowane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U.2021.573 t.j.) oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 857).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2021.573 t.j.) rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. (art. 4 ust. 3 ustawy).

Standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności, uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U.2021.857 t.j.). Zgodnie z rozporządzeniem: niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu (§ 29 ust. 1 pkt 1), konieczność sprawowania opieki - całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2), konieczność udzielania pomocy, w tym pomocy w pełnieniu ról społecznych – zależność od otoczenia wymagającą wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1pkt 3), czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – konieczność udzielania pomocy, o której mowa w § 29 ust.1 pkt 3 w okresach wynikających ze stanu zdrowia (§ 30 ust. 1 pkt 1), a częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o której mowa w § 29 ust. 1pkt 3 (§ 30 ust. 1pkt 2), istotne obniżenie do wykonywania pracy - naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną (§ 31 ust. 1 pkt 1), ograniczenia w pełnieniu ról społecznych - trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu (§ 31 ust. 1 pkt 2), zaś możliwość kompensacji ograniczeń - wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (§ 31 ust. 2 rozporządzenia).

W rozpoznawanej sprawie niespornym było, iż wnoszący odwołanie jest osobą niepełnosprawną. Spornym natomiast pozostawał stopień jego niepełnosprawności. B. I. kwestionował bowiem zaliczenie go przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wskazując, iż jego stan zdrowia skutkuje stopniem znacznym. Uważał również, iż przyczyną jego niepełnosprawności są, obok schorzeń oznaczonych symbolem 05-R, schorzenia o symbolach 10-N i 08-T.

Jak już wskazano na wstępie, analiza zebranego materiału dowodowego nie dała podstaw do podzielenia tego stanowiska.

Ostateczna ocena stanu zdrowia odwołującego się, która mogłaby stać się podstawą rozstrzygnięcia o stopniu jego niepełnosprawności wymagała zasięgnięcia wiadomości specjalnych u biegłych sądowych z zakresu chorób wewnętrznych, neurologii, ortopedii oraz gastroenterologii.

Z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii B. M., ortopedii A. K. i chorób wewnętrznych G. K. (1) wynika, iż schorzenia odwołującego się nie powodują wyższego niż umiarkowany stopnia niepełnosprawności, zaś schorzenia gastrologiczne nie skutkują stopniem umiarkowanym (a jedynie lekkim), na co wskazał biegły sądowy H. K.. Opinie biegłych po analizie dostępnej dokumentacji medycznej dotyczącej stanu jego zdrowia (której rzetelność i wiarygodność nie były podważane przez strony i nie budziły wątpliwości sądu) są jasne, pełne i spójne, a ich wnioski w sposób logiczny i przekonujący umotywowane. Biegli postawili rozpoznania korespondujące z odnotowanymi w dokumentacji medycznej odwołującego się oraz wyjaśnili, dlaczego nie znajdują podstaw do uznania u niego niepełnosprawności znacznego stopnia (wskazali tu na brak istotnego ograniczenia funkcji układu ruchu, zachowaną zdolność do komunikacji, samoobsługi, poruszania się, zachowaną funkcję chwytą). Opisane przez biegłych upośledzenie funkcji organizmu B. I. czyni przekonującym wniosek o niewystępowaniu w jego przypadku niezdolności do samodzielnej egzystencji. Wszystko powyższe, przy uwzględnieniu nadto, iż biegli to wysokiej klasy fachowcy o wieloletnim doświadczeniu zawodowym, także klinicznym, wieloletnim doświadczeniu orzeczniczym i specjalności odpowiedniej do schorzeń odwołującego się znajdujących potwierdzenie w złożonej dokumentacji medycznej, nakazywało uznać ich opinie za rzetelne i wiarygodne, a w konsekwencji podzielić zawarte w nich wnioski nie znajdując żadnych podstaw do ich kwestionowania. Niezgoda odwołującego się na wnioski ww. opinii, przy jednoczesnym braku zgłoszenia merytorycznych zarzutów, nie mogła prowadzić do ich podważenia.

Jak już wskazano, ustawodawca wiąże znaczny stopień niepełnosprawności z koniecznością stałej lub długotrwałej opieki w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Konieczność opieki, o jakiej mowa, oznacza zaś całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności). Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawiera dodatkowo definicję niezdolności do samodzielnej egzystencji warunkującej zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności. Zgodnie z art. 4 ust. 4 tej ustawy niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. Dla przyjęcia niezdolności do samodzielnej egzystencji konieczne jest stwierdzenie, że niepełnosprawny wymaga zarówno pielęgnacji czyli zapewnienia możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp. jak i pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego. Wskazane przesłanki muszą występować łącznie (por. wyroki Sądów Apelacyjnych: w B. z dnia 18 lutego 2014r. III AUa 211/13, LEX nr 1437853 i w Ł. z dnia 29 października 2013r. III AUa 230/13, LEX 1400349). W odniesieniu do odwołującego się konieczności tego typu opieki nie stwierdzono. Mimo wieku i występujących u niego schorzeń zachował on zdolność do samodzielnego funkcjonowania z koniecznością częściowej pomocy.

W konsekwencji należało przyjąć, iż ocena stanu zdrowia B. I. dokonana przez organ i kwalifikacja go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe była prawidłowa. Materiał dowodowy zaproponowany przez

stronę odwołującą się (na której spoczywa ciężar dowodowy w myśl przepisu art. 6 k.c.) w postaci dokumentacji medycznej nie pozwalał na przyjęcie, iż jego stan zdrowia w dniu 14 lipca 2020r. uzasadniał przyznanie stopnia znacznego.

Postępowanie nie wykazało, aby umiarkowany stopień niepełnosprawności powodowały schorzenia neurologiczne oraz gastrologiczne, stąd nie było podstaw, aby w orzeczeniu umieścić symbole 10-N i 08-T dotyczące tychże schorzeń. Schorzenia gastrologiczne skutkują jedynie lekkim stopniem niepełnosprawności. Sąd miał na uwadze brzmienie § 32 ust. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zgodnie z którym symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka. Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu. Oznacza to, iż dopiero gdyby schorzenie gastrologiczne skutkowało umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mogłoby zostać ujęte w zakażonym orzeczeniu z symbolem 08-T.

Natomiast, kierując się opinią biegłego internisty G. K., który wskazał, iż schorzenia o podłożu metaboliczno-endokrynologicznym (głównie cukrzyca) powodują umiarkowany stopień niepełnosprawności i w tym zakresie zaskarżone orzeczenie podlegało zmianie, albowiem nie uwzględniono w nim tej przyczyny niepełnosprawności. Stąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono jak w punkcie pierwszym wyroku, uznając że organ nieprawidłowo nie wziął pod uwagę schorzeń oznaczonych symbolem 11-I.

W pozostałym zakresie, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalono odwołanie jako nieuzasadnione.

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)
3. (...)

Sędzia Joanna Szyjewska-Bagińska